

LUSITANIAE DESCRIPITIO.

Lusitania, de qua in tribus subsequentibus agitur tabulis, est ex maioribus Hispanie regnis: mari adiacet Occiduo, extendens se in longitudine, à Gallacia finibus, in fines Vandalia. Proprios semper habuit Reges, his paucis exceptis annis, quibus Hispanum subijt iugum. Fuit olim Hispania, cum à Sarracenis occupata esset, in quatuordecim diuisa regna: quorum Castelle terra; Lusitania, mari, præcipua & potentiora sunt. Fuit olim Lusitania Comitatus: at circiter salutis annum 1110. iterum Regium sibi vendicauit titulum. Henricus autem Lusitania Comes, & Lusitanorum Regum Radix, bellicosissimos aduersus Sarracenos fecit actus. Quare Alphonsus sextus, Castelle Rex, Tiresiam filiam, notham Henrico uxorem dedit, & Gallacia partem Lusitania inclusam, pro dote assignauit. Ex hoc coniugio natus est Alphosus, qui primus Dux, primusque Lusitania Rex est appellatus. Fuit is ipse qui Oliosponem virtute bellica Sarracenis eripuit, aliorum Christicolarum Principum auxilio fretus. Qui Principes, anno salutis humane, sedulis monitis D. Bernardi, bellum aduersus Sarracenos ad terram sanctam recuperandam susceperant, magnoque collecto exercitu Hispanie oras appulerant, quas in salutatis. D. Jacobi reliquijs, quæ in Gallacia, noluerunt prætergredi. Rex Alphonsus ob eorum aduentum gaudio persusus, rogauit eos ut sibi velint auxilio esse ad expugnandam Oliosponem, Sarracenorū receptaculum, qui Christicolis plurimis affliciebant molestijs. Acquiescentes itaque Regi Principes peregrini, Oliosponem mari, Rex vero terram, oppugnauerunt, quam undique premebant, donec ipsam expugnarunt. Est is ipse Alphonsus, qui unico proelio quinque superauit Reges, eiusque facti monumentum quinque scutorum insigne, successoribus Regibus reliquit. Hic Alphonsus matrem captam detinuit, quod post mariti obitum coniugium iterasset, qui nullis monitis, nedum Põrficio interdico, flecti poterat, ut matrem liberaret. Tandem Deus Opt. Max. matris vindicauit iniuriam, qui Regem in manus hostium Sarracenorū tradidit, apud quos diem clausit extremum, filium Sanctium, regni heredem relinquens.

Fuit Ioannes, Decimus Lusitania Rex, notus: ideoque à regni administratione exclusus. Hic ordinem suscipiens militarem, virum magnanimum & bellicosum se exhibuit: quare ad regnum ex hoc statu vocatur, qui egregia facta edidit: & Septensem urbem Sarracenis armata manu eripuit. Succesit illi filius nati maior Edoardus, qui Zeliā, Tidem, & Alcazarum, Africanas vrbes, expugnauit, & Lusitania adiunxit regno.

Anno redempti orbis 1506. Ortus est Oliosponi ingens ciuium in Iudeos recenter baptizatos, tumultus: Hi autem occulto Iudeorum ritus obseruabant, & tantummodo ore, non corde, Christianos se ostendebant, quippe qui cum Iudeis Pascha celebrabant, & carnibus vescerentur. Quod animaduertentes Christicolæ, apud Regem eos accusabant inssuque Regio sedecim in carcerem conijciuntur, sed post impuniti liberantur. Qua de causa ciues in Regem & Gubernatorem conspirant, seditionem in Iudeos & Pseudochristianos mouent, omnesque quos habet obuios, tum Neochristianos, tum Iudeos, sexcentos ferè numero, trucidant, & igne comburunt. Hac Iudeorum cades ad pagos est progressa, breui, referuntur intrà & extrà muros occisos fuisse 1930. Quod Rex absens audiens, grauiter indignatus, plurimos in carcerem coniecit, quorum alij combusti, alij ingulati, alij in cruce suspensi, reliqui bonis omnibus priuati, in exilium relegati, atque proscripti fuerunt.

Anno salutis humane 1531. Ianuarij die 26. tota ferè Lusitania terra motu concussa fuit. Oliosponi 1050. corruerunt ades, & 600. ferè ruinam mimitantur. Durauit hic terramotus dies octo, singulis diebus per interualla rediens: ita ut incole septies aut octies interdum huic periculo fuerint obnoxij. Qui relicta vrbe, agros sub dio coacti inhabitant.

ORAE MARITIMAE BOREALIS

LVSITANIÆ PARTIS, NEMPE AB ALBA, VVLGO VIANA, IN PROMONTORIVM MONTE-

gium; vulgò Cabo de Montego, exacta descriptio.

Miliariis Germanicis ferè tribus ad Austrum Bayonæ, est cenobium in litore: Istinc quidem miliariis Germanicis quinque, fluuius Albæ, vulgò Rio de Limas: ad cuius ostia, insignis est scopulus. Hic vt vitetur, ad Austrum nauigatur, quoad ambophari, qui Australe occupant litus, mutuò se tegant. Sub his enim notis verus litus nauigari potest, quatuor aut quinque orgyiarum profundo, donec ambæ domus & turricula, quæ Borealem terræ partem tenent, inuicem tegant. Deinde secundum litus ab Oriente rupis, in qua malus posita, quoad fluuius patet. Tum intronauigatur ad Austrum secundæ rupis, in qua & malus posita: & inde Albam vsque, declinando ad Boream, vbi anchora quatuor aut quinque orgyiarum gurgiti credi potest. In ipso ingressu est puluinus, duas altitudinis orgyias continens. Miliariis quinque Germanicis ad Austrum Albæ est Villa Comitum, vulgò Villa del Conde; ad cuius portus ostium, multæ rupes; quæ vtrinque circumnauigari possunt: est enim ibi quinque aut sex orgyiarum altitudo. Intrò magis, puluinus est è regione portus, duarum orgyiarum altitudinem sibi vendicans: sed torius portus profundissimum, trium quatuorue est orgyiarum: profundius tamen ad Austrum. Portus est maris æstu gaudens, in parte Boreali scopulis & rupibus scatens.

Miliariis tribus ad Austrum Villæ Comitum, magnæ sunt eminentes Lefontij rupes, semimiliario ad Boream Dorij fluminis sitæ: qui vtrinque intronauigari potest, & ibi sex septemue orgyiarum profundo anchora immergi: est enim fundus anchoris iaciendis aptus. Semimiliario ad Notoliby-cum anguli occidui iam dictæ rupis, scopulus est latens, siue saxum cæcum. Ponè rupes eminentes præscriptas, portus est Metellinus, maris æstum recipiens, dualque altitudinis orgyias habens. Miliario vno ad Austrum rupium Lefontij, Dorius fluuius: intrò nauigatur à Borea, relinquuntur rupes omnes ad Boream fluuij partem, ac secundum litus Australe ad Mesocæciam nauigatur, donec superetur rupes, cui crux imposita: & istinc ad ciuitatem, vulgò Port de port, dictam. Introrsum decem duodecimue altitudinis orgyias gaudet; ingressus tamen, tribus tantummodo, ipso medio maris æstu. Potest quoque secundum litus intrò nauigari, vbi summo maris æstu orgyiarum trium altitudo.

A Port de port in Aueirum sunt miliaria octo: terra est secundum litus dunosa. Circà Aueiri ostium, dunæ sunt asperiusculæ: potestque secundum litus nauigari, decem duodecimue orgyiarum profundo. Terram verus in alto est collis niger, cum is tibi est ad Ypeurum, Fluuij Aueiri ingressum attigisti. Cum verò sex septemue orgyiarum consequutus es profundum, mali tres in litore apparent, quos seruabis iunctos, intrò ad Ypeurum ferè & Vulturum nauigando, quoad iam dictis malis propinquus factus, litus appuleris. Tum ad Boream declina, & propè Boreale litus nauigando, cuncta ad dexteram relinques vada, quousque tibi pateat fluuius. Tunc ad Vulturum rursus nauiga, medio alueo inter vtramque terram in Aueirum. Puluinus in ipso ingressu, mediò maris æstu, binas tantummodo altitudinis orgyias habet: quinque verò aut sex, vado superato.

Miliariis Germanicis quinque ad Austrum Aueiri, est promontorium Montegium: & miliario vno ad Austrum anguli Montegij, portus Pisaga, maris æstum suscipiens. Istinc semimiliario ad Occasum, puluinus est in mari, altitudinem sex orgyiarum habens, sub quo anchora duodecim tredecimue orgyiarum profundo committi potest. Sub Barlingis, quas sublequens continet tabula, potest anchora immergi decem orgyiarum gurgiti, è regione domus Heremiticæ; vbi fundus est anchoris commodissimus.

Promunt regiones istæ, Vinorum, Arantiarum, Olei & Oliuarum copiam. Auehitur quoque. Aueiro magna optimi Salis quantitas. Sed ciuitas Port de port, præcipuum huius tractus est emporium.

3756

COSTA DE POKUGAL - AUEIRO, VILA DO CONDE, CABO MONTEGEM
A. L. J. WAGHENAER - 1590

Completé au de la carte de P. de Anson, par M. de la Roche, le 14 de Gêner, 1753
Lot 3756 no. DM. 2848.53 (incluindo notas)